

Documentatie AZW innovatie-onderzoek Kwalificaties

Sue Westerman

Robert de Vries

Francis van der Mooren

CBS Heerlen
CBS-weg 11
6412 EX Heerlen
Postbus 4481
6401 CZ Heerlen
+31 45 570 60 00

www.cbs.nl

Januari 2022

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Afleiden kwalificaties WNE en EBB	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Stap 1, typeren volgens reguliere proces	6
2.3	Stap 2, typeren voorlopige kwalificatiecode met nieuwe classificatiefile	6
2.4	Stap 3, afleiden definitieve kwalificatiecode	6
2.5	Stap 4, hoogst behaalde kwalificatie	7
2.6	Afleiden kwalificaties HoogsteOpl	7
3.	Arbeidsgerelateerde gegevens en koppeling	9
3.1	Gegevens over werknemers en zelfstandigen	9
3.2	Koppeling arbeids- en onderwijsbestanden	9
3.3	Weging van cijfers	10
4.	Resultaten	12
4.1	Kwalificatie in zorg en welzijn	12
4.2	Werknemers op basis van de Polisadministratie	13
4.3	Werknemers in zorg en welzijn op basis van de WNE	15
4.4	Zelfstandigen in zorg en welzijn	16
4.5	Werknemer en zelfstandig	18
5.	Conclusie en mogelijk vervolg	20
	Bijlagen	22
	Begrippenlijst	23

1. Inleiding

In 2021 is voor het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW) een innovatie-onderzoek uitgevoerd. Doel was om zicht te krijgen op de aantallen personen werkzaam binnen én buiten de sector zorg en welzijn naar behaalde kwalificatie. Binnen de sector is het relevant om te weten hoe de verdeling van de behaalde kwalificaties is naar branche. Buiten de sector gaat het om meer inzicht in het potentieel aan herintreders met een behaalde kwalificatie in zorg en welzijn. Het eindproduct kan daarnaast mogelijk relevante input bieden voor het Prognosemodel Zorg en Welzijn dat ABF Research uitvoert in opdracht van VWS. Dit lag overigens buiten de scope van dit innovatieproject.

In dit document wordt op hoofdlijnen beschreven hoe het onderzoek is uitgevoerd. Hoofdstuk 2 gaat in op de kwalificaties die worden onderscheiden en hoe deze zijn bepaald. Hierbij is gebruik gemaakt van de AZW Werknemersenquête (WNE) en het Opleidingsniveaubestand met daarin opgenomen de Enquête Beroepsbevolking (EBB). In hoofdstuk 3 volgt een beschrijving van de arbeidsgerelateerde databronnen die zijn gebruikt voor dit project, namelijk de Polisadministratie voor informatie over werknemers en bestanden van de Belastingdienst voor informatie over zelfstandigen, en hoe de verschillende gegevens over onderwijs en arbeidsmarkt aan elkaar zijn gekoppeld. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de belangrijkste resultaten besproken. Hierin wordt beschreven hoeveel mensen over een kwalificatie zorg en welzijn beschikken en welk deel hiervan werkzaam is binnen of buiten de sector zorg en welzijn. Dit is zowel gedaan voor werknemers als zelfstandigen en ook komen de mensen aan bod die zowel werkzaam zijn als zelfstandige én werknemer. Deze resultaten bieden aanknopingspunten voor verder onderzoek. In hoofdstuk 5 wordt hier verder op ingegaan en volgt de conclusie en mogelijkheden voor verder onderzoek.

2. Afleiden kwalificaties WNE en EBB

2.1 Inleiding

De term kwalificaties wordt binnen het AZW-project gebruikt voor een specifieke groep opleidingen die binnen de zorg en welzijn kunnen worden gevolgd op mbo, hbo en wo-niveau. De kwalificaties zijn niet direct af te leiden van de lijst rubrieken van de ISCED-F 2013 die door de technische commissie in het begin van het AZW-project zijn aangemerkt om te rekenen tot zorg en welzijn (BIJLAGE 1). Er zijn daarom aanpassingen doorgevoerd in het typeerproces om naast de indeling naar rubriek, ook de gewenste kwalificatie-indeling te kunnen opleveren.

Tabel 2.1.1 De kwalificaties die worden opgeleverd binnen het innovatieproject.

SELECTIE KWALIFICATIES ZORG en WELZIJN

Zorghulp (niveau 1)
Helpende zorg & welzijn (niveau 2)
Verzorgende (niveau 3)
Verpleegkundige (niveau 4)
Pedagogisch werker (niveau 3)
Pedagogisch werker (niveau 4)
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 3)
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 4)
Sociaal-maatschappelijke dienstverlener (niveau 4)
Sociaal-cultureel werker (niveau 4)
Doktersassistent (niveau 4)
Tandartsassistent (niveau 4)
Verpleegkunde (niveau 6)
Verloskunde (niveau 6)
Pedagogiek (niveau 6)
Pedagogiek (niveau 7)
Social work (social work; maatschappelijke hulp en dienstverlening; sph; cmv (niveau 6))
Maatschappelijke hulp en dienstverlening (niveau 7)
Psychologie (niveau 6)
Psychologie (niveau 7)
Oud agogisch (niveau 3)
Oud agogisch (niveau 4)

OVERIGE ZORG en WELZIJN

Overige zorg en welzijn, richting geneeskunde, farmacie, medische technologie, fysiotherapie
Overige zorg en welzijn, richting onbekend breed¹⁾
Overige zorg en welzijn, richting sport, didactisch, facilitaire dienstverlening²⁾

GEEN ZORG en WELZIJN of ONBEKEND

Zorg en welzijn gevolgd maar geen diploma behaald³⁾
Richting niet in zorg en welzijn

1 dit betreffen opleidingen die normaal gesproken volgen op een al behaalde kwalificatie, bijvoorbeeld de post-hbo opleiding tot spreekuurondersteuner, en ook zeer breed omschreven richtingantwoorden, zoals zorg en welzijn, en die dus in meerdere kwalificaties zouden kunnen horen.

2 dit betreffen opleidingen die volgens de oorspronkelijk zorg en welzijn afbakening gerekend worden tot zorg en welzijn maar als minder relevant worden beschouwd binnen dit innovatieonderzoek

³ deze categorieën zijn alleen relevant indien de kwalificaties via de WNE zijn afgeleid. Behaalde richting is niet in zorg en welzijn, maar de informatie over het feit dat er wel iets is gevolgd in zorg en welzijn is bekend. In hoogsteopl is alleen de hoogst behaalde opleiding van een kwalificatiecode voorzien.

2.2 Stap 1, typeren volgens reguliere proces

De richting van de door de respondenten gevolgde opleiding wordt waargenomen via een open vraag. De antwoorden daarop worden met behulp van het programma Cascot¹ automatisch voorzien van een classificatiecode. Er wordt hiervoor een zogenaamde classificatiefile gebruikt die bestaat uit de structuur van de classificatie, een zoeklijst met benamingen voorzien van codes van de classificatie, en een set regels waarmee bijvoorbeeld afkortingen of synoniemen kunnen worden beschreven.

In eerste instantie worden de antwoorden getypeerd met een classificatiefile waarmee de detailgroepen (4-digitcode) en deels ook de rubrieken (6 digitcode) van de ISCED-F 2013 worden opgeleverd. Deze classificatiefile is niet ontwikkeld in het kader van het innovatie-onderzoek, maar is al in gebruik vanaf het begin van het AZW-onderzoek. De classificatiefile levert de rubrieken op die door de technische commissie van het onderzoeksprogramma AZW zijn aangemerkt als behorende tot de zorg en welzijn (BIJLAGE 1), en levert voor de overige richtingen de detailgroepen van de ISCED-F 2013 op. Zo wordt er ook op AZW Statline gepubliceerd over deze rubrieken.

2.3 Stap 2, typeren voorlopige kwalificatiecode met nieuwe classificatiefile

Daarna worden de antwoorden opnieuw getypeerd met een andere classificatiefile die speciaal is ontwikkeld in het kader van het innovatie-onderzoek. In deze classificatiefile is een zoeklijst opgenomen die alle reguliere opleidingen bevat die zijn opgenomen in het CREBO- en CROHO-register én die behoren tot de AZW-afbakening van rubrieken. Dit zijn ongeveer 500 opleidingen. Door VWS is van deze lijst aangegeven tot welke kwalificaties de opleidingen behoren (BIJLAGE 2a). Daarnaast is de lijst aangevuld met omschrijvingen van opleidingen die niet voorkomen in het CREBO- en CROHO-register omdat ze dateren van voor de invoering van deze registers, of omdat het gaat om opleidingen die in de particuliere sector gevolgd worden, of het brede omschrijvingen van een bepaalde richting zijn. Door deze aanvullingen te doen, kan beter geregeld worden dat deze opleidingen automatisch in de juiste kwalificatiecode worden ingedeeld. Deze aanvullingen zijn ook afgestemd met VWS en opgenomen in BIJLAGE 2b.

2.4 Stap 3, afleiden definitieve kwalificatiecode

In een derde vervolgstap worden de in de eerste stap toegekende codes van de ISCED-F 2013 detailgroepen en de in de tweede stap toegekende voorlopige kwalificatiecodes gecombineerd met informatie over het niveau van de gevolgde opleiding om een definitieve kwalificatiecode toe te kennen aan de door de respondent gevolgde opleiding. Het is nodig om het niveau erbij te betrekken omdat dit door respondenten meestal niet wordt genoemd wanneer naar de richting van de opleiding wordt gevraagd en het enige verschil tussen twee kwalificaties soms alleen in het niveau van de opleiding tot uitdrukking komt. Het is nodig om de detailgroepcodes en kwalificatiecodes te combineren omdat kwalificatiecodes alleen binnen bepaalde detailgroepen voor kunnen komen maar in de tweede stap alle antwoorden van respondenten worden getypeerd. Echter, de zoeklijst die in de tweede typeerstap wordt gebruikt bevat alleen benamingen die binnen de zorg- en welzijn voorkomen, waardoor bijvoorbeeld iemand met een

¹ Het CBS gebruikt sinds 2012 het programma Cascot als standaard methode voor het automatisch (en handmatig) typen van open tekstantwoorden naar verschillende classificaties voor diverse belangrijke enquêtes, waaronder de EBB. Voor meer informatie over Cascot zie, <https://warwick.ac.uk/fac/soc/ier/software/cascot/>

opleiding tot boekhouder in die stap van een kwalificatiecode wordt voorzien. Deze onlogische combinaties kunnen er uit gefilterd worden door de variabelen niveau, detailgroep en kwalificatiecode te combineren. De specificaties van deze afleidingsregels zijn na te kijken in BIJLAGE 3.

2.5 Stap 4, hoogst behaalde kwalificatie

In de laatste stap wordt op individueel niveau, dus per respondent, voor ieder van de verschillende blokken van de WNE-vraagstelling waarin naar de richting van de opleiding wordt gevraagd vastgelegd welke kwalificatie is behaald. Omdat respondenten meerdere opleidingen kunnen hebben gevolgd moet er ook een hoogst behaalde kwalificatie worden afgeleid. In het bepalen van de hoogst behaalde kwalificatie zijn twee uitgangspunten gehanteerd:

1. De kwalificatie wordt vastgelegd die hoort bij de opleiding met het hoogst behaalde niveau, waarbij er geen rekening met de richting wordt gehouden. Hierdoor kan een niveauverhogende opleiding die niet in de zorg en welzijn was prioriteit krijgen boven een kwalificatie die daarvoor is behaald.
2. De kwalificatie wordt vastgelegd die hoort bij de opleiding met het hoogst behaalde niveau, waarbij er wel rekening met de richting wordt gehouden. Opleidingen die in de zorg en welzijn zijn behaald, krijgen prioriteit boven een niet in de zorg en welzijn behaalde opleiding. De achterliggende gedachte hierbij is dat je dan geen informatie mist over dat wat respondenten hebben behaald in de zorg en welzijn, ook als dit niet hun hoogst behaald opleidingsniveau betreft. De prioritering die hierbij is gebruikt staat weergegeven in BIJLAGE 4.

2.6 Afleiden kwalificaties HoogsteOpl

HoogsteOplTAB (een component in het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB) van het CBS), ook bekend onder de naam Opleidingsniveaubestand, bevat data over gevolgde opleidingen en diploma's uit diverse bronnen: registers als de onderwijsregistraties, de WSF-bestanden, en opleidingsgegevens van het UWV WERKBedrijf worden als informatiedrager benut, alsmede onderwijsdata uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB).

Voor iedere persoon in HoogsteOplTAB is het opleidingsnummer van de hoogst behaalde en gevolgde opleiding opgenomen. Dit betreft het opleidingsniveau zonder bijschatting van Niet in Registers Waargenomen Onderwijs (NiRWO). Het 6-cijferige opleidingsnummer duidt de betreffende opleiding op zeer gedetailleerde wijze, en geeft via het opleidingsnummerreferentieboek impliciet ook informatie over niveau en richting.

Alle opleidingen die vallen onder de AZW-rubrieksafbakening (zie BIJLAGE 1) zijn voorzien van een kwalificatiecode, waarbij gebruik kon worden gemaakt van toewijzing aan kwalificaties zoals deze door VWS was gedaan en in BIJLAGE 2a is opgenomen.

Voor de onderwijsdata die afkomstig is uit de EBB-bestanden van de periode 2013 tot en met 2020 is de voorlopige kwalificatiecode van de hoogst behaalde opleiding opnieuw bepaald met de classificatiefile die beschreven staat in paragraaf 2.3. De opnieuw getypeerde bestanden konden gecombineerd worden met de reguliere EBB-bestanden waarin de codes van de ISCED-F 2013 detailgroepen al zijn vastgelegd. De definitieve kwalificatiecodes zijn vervolgens afgeleid op de zelfde manier als voor de WNE is gedaan, zie paragraaf 2.4. Door middel van het opleidingsnummer dat hoort bij de opleiding van de respondent kan de daarbij behorende kwalificatiecode aan Hoogsteopl worden toegevoegd. Een kanttekening die hierbij geplaatst moet worden, is dat wanneer bij een respondent in verschillende peilingen hetzelfde

opleidingsnummer is bepaald, maar het om verschillende kwalificaties gaat² de kwalificatie is gekozen volgens de prioritering beschreven in paragraaf 2.5.

² Binnen een detailgroep van de ISCED-F 2013 kunnen meerder kwalificaties voorkomen, terwijl voor de EBB-waarnemingen in deze periode de opleidingsnummers staan voor een specifieke combinatie van CTO-code en detailgroep van de ISCED-F 2013.

3. Arbeidsgerelateerde gegevens en koppeling

3.1 Gegevens over werknemers en zelfstandigen

Om een beeld te krijgen welke personen werkzaam zijn binnen én buiten zorg en welzijn worden twee arbeidsgerelateerde databronnen van het CBS gebruikt. Daarbij gaat het om het bestand van de Polisadministratie voor werknemers en bestanden van de Belastingdienst voor informatie over zelfstandigen.

De Polisadministratie bevat informatie over alle banen van werknemers in Nederland. De informatie uit de Polisadministratie is gebaseerd op alle loonaangiften bij de Belastingdienst. In dit bestand zijn verschillende kenmerken van de baan bekend waaronder de sector van werk, het aantal uren per week, contractsoort en begin- en einde periode (datum) van de baan. Overigens is er al een bestand beschikbaar gebaseerd op de Polisadministratie dat gebruikt wordt voor AZW-projecten, waaronder de informatie op AZW StatLine. Deze is ook gebruikt voor dit AZW-innovatieonderzoek. Met behulp van de gegevens over de sector van de baan uit dit bestand kunnen personen worden ingedeeld naar werkzaam binnen én buiten de zorg en welzijn. Op deze manier wordt aangesloten bij de indeling van eerdere AZW-publicaties, bijvoorbeeld zoals deze wordt gepubliceerd op AZW-StatLine. Dat betreft zowel de indeling van zorg en welzijn breed als smal. Zorg en welzijn breed is een samentelling van de tien afzonderlijke AZW-branches die samen het terrein van de zorg en welzijn beschrijven. Bij Zorg en welzijn smal gaat om dezelfde samentelling, maar dan zonder de Kinderopvang.

Van de Polisadministratie zijn er cijfers beschikbaar op maandbasis. In dit project is er voor gekozen om cijfers te gebruiken van de maand oktober 2019. Dit is doorgaans een maand die weinig gevoelig is voor seizoensinvloeden. De Polisadministratie bevat informatie over alle banen van mensen. Het komt namelijk voor dat mensen (in een maand) meerdere banen hebben. In dit project is dit begrensd tot maximaal twee banen, dat wil zeggen dat wordt gekeken of mensen in hun eerste of tweede baan werkzaam zijn in zorg en welzijn.

Voor de zelfstandigen is gebruik gemaakt van een bestand dat informatie over mensen bevat die in 2019 in Nederland werkzaam waren als zelfstandige. Zelfstandigen kunnen door het CBS worden bepaald aan de hand van inkomensgegevens. Het gaat daarbij om mensen die in een bepaald jaar inkomen hebben gegenereerd uit arbeid die ze hebben verricht voor eigen risico of rekening. Dat betekent dat zelfstandigen alleen op jaarbasis kunnen worden bepaald. In dit onderzoek zijn de zelfstandigen van het jaar 2019 in het bestand opgenomen. Aan dit bestand is de sector van werk toegevoegd waarin men werkzaam is. Hiermee kan ook voor zelfstandigen een indeling worden gemaakt naar degenen die in dat jaar werkzaam waren in de sector zorg en welzijn.

3.2 Koppeling arbeids- en onderwijsbestanden

Beide arbeidsgerelateerde bestanden zijn gekoppeld aan het bestand met de definitieve kwalificatiecodes. Hierbij is de totale bevolking van 15 jaar en ouder die op 1 oktober 2019 in Nederland woonde als basis genomen. De informatie uit de verschillende bestanden is hieraan gekoppeld. Op deze manier is er een eindbestand samengesteld dat enerzijds de informatie bevat over de behaalde kwalificatie van mensen en anderzijds gedetailleerde informatie bevat van de baan waarin ze werkzaam zijn als werknemer of zelfstandige. Daarnaast zijn persoonskenmerken als leeftijd en geslacht in dit eindbestand opgenomen. De koppelingen zijn mogelijk omdat in bestanden van het CBS iedere persoon in Nederland een eigen versleuteld nummer krijgt

toegewezen, het zogenoemde rinpersoonsnummer. Met dit nummer kunnen gegevens uit verschillende bronnen aan elkaar worden gekoppeld.

Een dergelijk rinpersoonsnummer is niet voor handen voor mensen die in Nederland werkzaam zijn, maar niet in Nederland wonen. Hierdoor zijn er ongeveer 340 duizend personen die na koppeling buiten het eindbestand vallen. Deze personen kunnen niet worden meegenomen in verdere analyses van dit onderzoek. Daarnaast is voor ongeveer 2 procent van de personen in het bestand van de Enquête beroepsbevolking het rinpersoonsnummer niet voorhanden. Hier gaat hierbij om ongeveer 90 duizend personen.

Tabel 3.2.1: Gegevens eindbestand na koppeling, oktober 2019

Totaal personen 15 jaar en ouder	14.404.600
Werknemer	7.054.800
Zelfstandige	1.226.200
Werknemer en zelfstandige	715.900
Niet werkzaam of onbekend	5.407.600
<i>Subtotaal werknemers*</i>	<i>7.770.700</i>
<i>Subtotaal zelfstandigen**</i>	<i>1.942.000</i>

* Betreft het totaal aantal werknemers, inclusief degenen die zowel werknemer als zelfstandige zijn

** Betreft het totaal aantal zelfstandigen, inclusief degenen die zowel werknemer als zelfstandige zijn

Het eindbestand bestaat uit 14,4 miljoen personen van 15 jaar en ouder in oktober 2019. Hiervan waren er bijna 7,1 miljoen werkzaam als werknemer en ruim 1,2 miljoen was zelfstandige. Daarnaast waren er 716 duizend personen zowel werknemer als zelfstandige werkzaam. Hiermee komt het totaal aantal werknemers in oktober 2019 uit op 7,8 miljoen. Ter vergelijking, dit aantal is lager dan het cijfer dat wordt gepubliceerd op AZW-StatLine, 8,1 miljoen werknemers in het vierde kwartaal van 2019. Dit verschil kan worden toegeschreven aan de hierboven genoemde 340 duizend personen die na koppeling buiten het eindbestand vallen omdat ze wel werken in Nederland maar wonen in het buitenland. Daarnaast zijn we in het eindbestand uitgegaan van de maand oktober in 2019, de cijfers op AZW-StatLine gaan over het derde kwartaal van 2019, wat ook nog kleine verschillen kan opleveren tussen beide cijfers.

Tot slot zijn er 5,4 miljoen mensen van 15 jaar en ouder die niet werkzaam zijn. Let wel dat is inclusief mensen die in het buitenland werken maar in Nederland wonen. Maar het merendeel van deze 5,4 miljoen mensen bestaan uit mensen die niet (meer) werken vanwege hoge leeftijd, mensen met een handicap of die ziek zijn, scholieren en studenten of mensen die andere redenen hebben om niet te kunnen of willen werken.

3.3 Weging van cijfers

De cijfers in het eindbestand worden gewogen met het gewicht uit het opleidingsniveaubestand. Hierdoor wijkt het totaal aantal mensen van 15 jaar en ouder (14.376.200, zie tabel 4.1.1) iets af van het totaal in tabel 3.2.1. Deze weging is nodig omdat van 7 op de 10 personen in Nederland de opleidingsachtergrond bekend is en dus nog niet van iedereen. Het merendeel (93 procent) van de informatie in het opleidingsniveaubestand is afkomstig van onderwijsregisters, waarmee de onderwijsloopbaan in het formele onderwijs van mensen in kaart kan worden gebracht. Daarbij zijn de meeste van deze registers in de jaren '90 gestart. Hierdoor ontbreekt in het opleidingsniveaubestand vooral informatie over de opleidingsachtergrond van mensen van 35 jaar en ouder. Het opleidingsniveaubestand is weliswaar aangevuld met onder meer informatie

uit de Enquête Beroepsbevolking, maar dat maakt dit bestand nog niet geheel dekkend voor personen van 15 jaar en ouder. Vandaar dat de gegevens dienen te worden gewogen naar de populatie van 15 jaar en ouder. In de tabellen en figuren worden bij de bespreking van de resultaten de cijfers op honderdtallen afrond.

4. Resultaten

4.1 Kwalificatie in zorg en welzijn

Met de gegevens uit het eindbestand kan allereerst worden bepaald hoeveel mensen beschikken over een kwalificatie zorg en welzijn en het type kwalificaties zoals bepaald in dit innovatieproject. De aantallen hiervan staan vermeld in tabel 4.1.1. Deze aantallen lopen uiteen voor personen mét een kwalificatie zorg en welzijn personen van 5 duizend bij Verloskunde (niveau 6) tot 206 duizend personen bij Verzorgende (niveau 3). Uiteindelijk gaat het in totaal om ruim 1,2 miljoen personen van 15 jaar en ouder met een kwalificatie zorg en welzijn. Daarnaast zijn er ook nog bijna 1,2 miljoen mensen met een kwalificatie overige zorg en welzijn. Bijna 12 miljoen personen van 15 jaar en ouder hebben geen kwalificatie zorg en welzijn.

Tabel 4.1.1: Kwalificaties van personen van 15 jaar en ouder, oktober 2019

TOTAAL 15 JAAR EN OUDER	14.376.200
SELECTIE KWALIFICATIES ZORG EN WELZIJN	1.230.500
Zorghulp (niveau 1)	21.400
Helpende zorg & welzijn (niveau 2)	139.500
Verzorgende (niveau 3)	206.200
Verpleegkundige (niveau 4)	131.700
Pedagogisch werker (niveau 3)	24.700
Pedagogisch werker (niveau 4)	28.000
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 3)	13.200
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 4)	34.000
Sociaal-maatschappelijke dienstverlener (niveau 4)	13.700
Sociaal-cultureel werker (niveau 4)	8.200
Doktersassistent (niveau 4)	40.000
Tandartsassistent (niveau 4)	17.100
Verpleegkunde (niveau 6)	98.300
Verloskunde (niveau 6)	4.500
Pedagogiek (niveau 6)	33.900
Pedagogiek (niveau 7)	38.000
Social work (niveau 6))	157.800
Maatschappelijke hulp en dienstverlening (niveau 7)	11.800
Psychologie (niveau 6)	21.800
Psychologie (niveau 7)	65.800
Oud agogisch (niveau 3)	27.200
Oud agogisch (niveau 4)	93.700
OVERIGE ZORG EN WELZIJN	1.163.500
Overige zorg en welzijn, richting geneeskunde, farmacie, medische technologie, fysiotherapie	428.100
Overige zorg en welzijn, richting onbekend breed ¹⁾	147.200
Overige zorg en welzijn, richting sport, didactisch, facilitaire dienstverlening	588.200

GEEN ZORG EN WELZIJN OF ONBEKEND**11.982.200**

Richting niet in zorg en welzijn

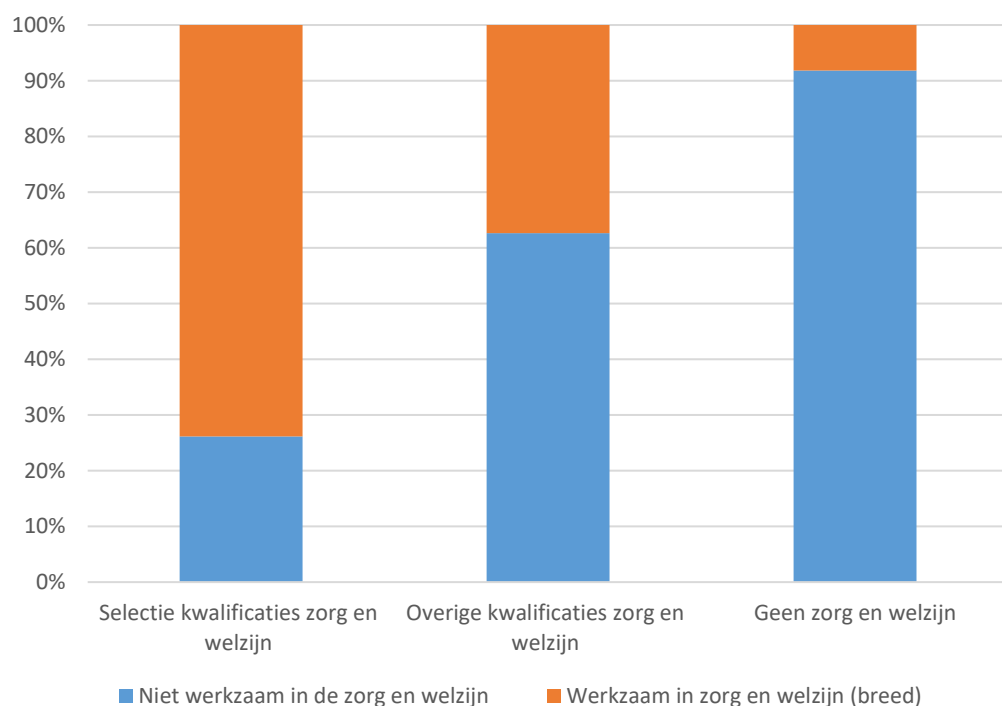
11.982.200

Bron: SSB.

4.2 Werknemers op basis van de Polisadministratie

Vervolgens is voor de werknemers bekeken welk deel wel of niet werkzaam is in de sector zorg en welzijn (breed), zie figuur 4.2.1 voor het totaal en tabel 4.2.1 voor de uitsplitsing naar kwalificatie. Op basis van de Polisadministratie en de gekoppelde opleidingsgegevens wordt zowel naar de werknemers binnen de zorg en welzijn gekeken als naar de werknemers die buiten deze sector werkzaam zijn. In totaal zijn er 788 duizend werknemers met een kwalificatie zorg en welzijn. Bijna drie kwart (582 duizend) daarvan was ook werkzaam in de sector zorg en welzijn.

Figuur 4.2.1: Werknemers* binnen of buiten zorg en welzijn, naar kwalificatie, oktober 2019

* Inclusief werknemers die ook werkzaam zijn als zelfstandige.

De grootste groep werknemers met een kwalificatie die wordt gerekend tot de selectie zorg en welzijn die voor het onderzoeksprogramma AZW is afgebakend, wordt gevormd door de Verzorgenden (niveau 3) met bijna 123 duizend werknemers. Hiervan waren er 106 duizend werkzaam in de sector zorg en welzijn (87 procent). Bij de op één na grootste groep, Social work (niveau 6) met bijna 109 duizend werknemers, was dit met 68 procent lager dan gemiddeld. Daarnaast is het aandeel werknemers dat werkzaam is in de zorg en welzijn relatief klein voor degenen met een kwalificatie Zorghulp (niveau 1), Sociaal-maatschappelijk dienstverlener (niveau 4), Sociaal-cultureel werker (niveau 4), Pedagogiek (niveau 7) en Psychologie (niveau 7). Hier was minder dan de helft werkzaam binnen zorg en welzijn. Maar het kleinst was dit aandeel voor Psychologie (niveau 6) met 29 procent. Hiertegenover staat dat dit aandeel het grootst was voor werknemers met een kwalificatie Verpleegkunde (niveau 4) en Verpleegkunde (niveau 6). Van hen was bijna 9 van de 10 werkzaam binnen de sector zorg en welzijn in oktober 2019.

Verder laat figuur 4.2.1 en tabel 4.2.2 zien dat onder werknemers met overige kwalificaties zorg en welzijn het aandeel dat werkzaam is binnen zorg en welzijn gemiddeld 37 procent bedraagt. Met name bij de richting sport, didactisch en facilitaire dienstverlening komt het relatief weinig voor dat ze werkzaam zijn binnen de zorg en welzijn. Van werknemers die geen kwalificatie hebben in zorg en welzijn was 8 procent in oktober 2019 werkzaam binnen de zorg en welzijn. Dat is 8 procent van 6,3 miljoen mensen zonder een kwalificatie zorg en welzijn, 519 duizend werknemers. Ter vergelijking, eerder is al aangegeven dat er ongeveer 582 duizend werknemers werkzaam zijn in de sector zorg en welzijn met een kwalificatie zorg en welzijn.

Bij de interpretatie van deze cijfers dient rekening te worden gehouden met het gegeven dat niet iedere werknemer die werkzaam is in de sector zorg en welzijn ook een beroep heeft waar een zorg en welzijn onderwijsachtergrond voor nodig is. Zo hebben ziekenhuizen naast verzorgend personeel bijvoorbeeld ondersteunend personeel in dienst die andere type werkzaamheden uitvoeren. Dit kan uiteenlopen van werkzaamheden als beveiliging, salarisadministratie en personeelsbeleid. Deze medewerkers werken dan wel in de sector zorg en welzijn, maar hebben vaak geen zorg en welzijn onderwijsachtergrond. Andersom kan het zijn dat een werknemer die buiten de sector zorg en welzijn werkt wél degelijk zorg en welzijn werkzaamheden verricht. Dan kan het bijvoorbeeld gaan om een bedrijfsarts of bedrijfspsycholoog. Zo zijn relatief veel psychologen (niveau 6) werkzaam buiten de sector zorg en welzijn.

Meer zicht op de werkzaamheden die men verricht, kan worden verkregen door het beroep van deze werknemers mee te nemen. Gegevens over beroepen van werknemers zijn wel beschikbaar in de EBB en WNE, maar is niet voorhanden in de Polisadministratie. In hoofdstuk 5 wordt hier verder op ingegaan als het gaat om mogelijkheden voor vervolgonderzoek.

Zie BIJLAGE 5 voor een tabel met daarin vermeld de AZW-branche, voor werknemers die werkzaam zijn in de zorg en welzijn, verbijzonderd naar kwalificatie.

Tabel 4.2.2: Werknemers* binnen of buiten zorg en welzijn, naar kwalificatie, oktober 2019

	Totaal	Waarvan:		
		Niet in de zorg en welzijn	Wel in de zorg en welzijn	Wel in de zorg en Welzijn
	<i>Aantal</i>			<i>%</i>
Totaal	7.754.400	6.422.300	1.331.800	17,2
SELECTIE KWALIFICATIES ZORG EN WELZIJN	788.000	205.900	581.700	73,8
Zorghulp (niveau 1)	10.500	6.500	4.000	38,1
Helpende zorg & welzijn (niveau 2)	63.200	24.000	39.300	62,2
Verzorgende (niveau 3)	122.600	16.400	106.200	86,6
Verpleegkundige (niveau 4)	87.000	9.500	77.500	89,1
Pedagogisch werker (niveau 3)	16.200	4.200	12.000	74,1
Pedagogisch werker (niveau 4)	23.600	5.200	18.400	78,0
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 3)	11.200	1.800	9.400	83,9
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 4)	29.600	5.100	24.400	82,4
Sociaal-maatschappelijke dienstverl. (niveau 4)	7.700	4.400	3.200	41,6
Sociaal-cultureel werker (niveau 4)	5.700	3.000	2.700	47,4
Doktersassistent (niveau 4)	27.900	3.800	24.000	86,0
Tandartsassistent (niveau 4)	11.800	2.400	9.300	78,8
Verpleegkunde (niveau 6)	71.000	7.900	63.000	88,7

Verloskunde (niveau 6)	1.300	200	1.100	84,6
Pedagogiek (niveau 6)	23.900	8.600	15.300	64,0
Pedagogiek (niveau 7)	27.500	14.500	13.000	47,3
Social work (niveau 6))	108.700	34.300	74.400	68,4
Maatschappelijke hulp en dienstverl.(niveau 7)	3.800	1.600	2.200	57,9
Psychologie (niveau 6)	13.000	9.200	3.800	29,2
Psychologie (niveau 7)	44.100	22.300	21.800	49,4
Oud agogisch niveau 3	16.800	4.100	12.700	75,6
Oud agogisch niveau 4	60.900	16.900	44.000	72,2
OVERIGE ZORG EN WELZIJN	619.900	388.400	231.500	37,3
Overige zorg en welzijn, geneeskunde, farmacie, medische technologie, fysiotherapie	255.200	104.500	150.700	59,1
Overige zorg en welzijn, richting onbekend breed	90.100	60.900	29.200	32,4
Overige zorg en welzijn, richting sport. didactisch. facilitaire dienstverlening	274.600	223.000	51.600	18,8
GEEN ZORG EN WELZIJN OF ONBEKEND	6.346.500	5.828.000	518.500	8,2
Richting niet in zorg en welzijn of onbekend	6.346.500	5.828.000	518.500	8,2

Bron: Polisadministratie gekoppeld met HoogsteOpl.

* Inclusief werknemers die ook werkzaam zijn als zelfstandige.

4.3 Werknemers in zorg en welzijn op basis van de WNE

De AZW Werknemersenquête (WNE) wordt uitgevoerd onder de werknemers die werkzaam zijn in de branche zorg en welzijn. Op basis van de WNE is het ook mogelijk om de kwalificaties van degenen die werkzaam zijn in zorg en welzijn in beeld te brengen. In deze paragraaf worden de uitkomsten op basis van de WNE vergeleken met de uitkomsten zoals beschreven in paragraaf 4.2.

Net als in het Opleidingsniveaubestand is in de WNE het hoogste behaalde onderwijsniveau en de daarbij horende onderwijsrichting opgenomen. Omdat het ook relevant is om te weten of men naast de hoogst behaalde opleiding een andere opleiding in de richting zorg en welzijn heeft gevolgd, zijn in de WNE aanvullende vragen opgenomen. In paragraaf 2.5 is dit toegelicht. In tabel 4.3.1 is zowel het hoogst behaalde niveau opgenomen als ook de indeling wanneer een opleiding in de richting zorg en welzijn prioriteit krijgt.

Het beeld op basis van het hoogst behaalde niveau is goed vergelijkbaar met het beeld op basis van de Polisadministratie zoals beschreven in paragraaf 4.2. Zeker als ook naar de percentages gekeken wordt (zie BIJLAGE 6). Kijk je naar de kwalificaties zorg en welzijn dan vallen in absolute zin met name Helpende zorg & welzijn (niveau 2) en Verpleegkunde (niveau 6) op. De WNE laat minder werknemers met een kwalificatie Helpende zorg & welzijn (niveau 2) zien (en overigens juist meer werknemers met een kwalificatie Verzorgende (niveau 3)). Voor Verpleegkunde (niveau 6) geldt dat de WNE meer werknemers telt met een dergelijke kwalificatie dan op basis van de Polisadministratie.

Wordt bij de indeling naar kwalificaties prioriteit gegeven aan de opleiding in de richting zorg en welzijn in plaats van het hoogst behaalde onderwijsniveau als uitgangspunt te nemen dan blijkt logischerwijs een groter aantal werknemers te beschikken over een kwalificatie zorg en welzijn.

Tabel 4.3.1: Werknemers binnen zorg en welzijn, naar kwalificatie, vierde kwartaal 2020

	Hoogst behaald	Prioriteit zorg en welzijn
Totaal	1.333.300	1.333.300
SELECTIE KWALIFICATIES ZORG EN WELZIJN	563.600	632.000
Zorghulp (niveau 1)	4.900	5.400
Helpende zorg & welzijn (niveau 2)	15.500	17.000
Verzorgende (niveau 3)	115.400	114.800
Verpleegkundige (niveau 4)	69.600	85.100
Pedagogisch werker (niveau 3)	10.400	12.900
Pedagogisch werker (niveau 4)	12.900	14.100
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 3)	5.300	7.600
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 4)	16.500	17.100
Sociaal-maatschappelijke dienstverlener (niveau 4)	1.800	2.400
Sociaal-cultureel werker (niveau 4)	1.400	2.100
Doktersassistent (niveau 4)	16.800	24.800
Tandartsassistent (niveau 4)	8.200	9.900
Verpleegkunde (niveau 6)	82.600	91.600
Verloskunde (niveau 6)	2.000	2.300
Pedagogiek (niveau 6)	17.100	20.800
Pedagogiek (niveau 7)	16.600	14.000
Social work (niveau 6)	79.800	88.000
Maatschappelijke hulp en dienstverlening (niveau 7)	1.100	1.500
Psychologie (niveau 6)	3.000	4.500
Psychologie (niveau 7)	30.000	30.200
Oud agogisch niveau 3	16.400	24.200
Oud agogisch niveau 4	36.300	41.700
OVERIGE ZORG EN WELZIJN	249.800	249.900
Overige zorg en welzijn, geneeskunde, farmacie, medische technologie, fysiotherapie	189.300	183.200
Overige zorg en welzijn, richting onbekend breed	26.700	33.200
Overige zorg en welzijn, richting sport. didactisch. facilitaire dienstverlening	33.800	33.500
GEEN ZORG EN WELZIJN OF ONBEKEND	519.900	451.300
Richting niet in zorg en welzijn of onbekend	519.900	451.300

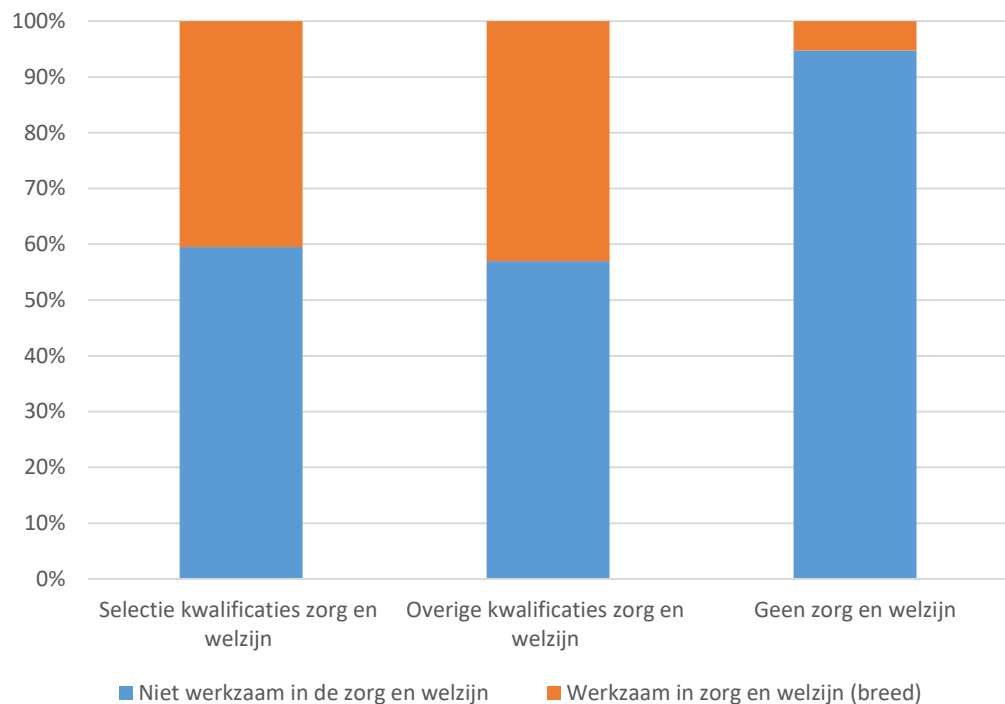
Bron: WNE.

4.4 Zelfstandigen in zorg en welzijn

Zelfstandigen met een kwalificatie zorg en welzijn zijn doorgaans minder vaak werkzaam binnen zorg en welzijn dan werknemers met een dergelijke kwalificatie. Gemiddeld kwam deze in oktober 2019 voor zelfstandigen met een dergelijke kwalificatie uit op 41 procent (figuur 4.4.1). Hierbij verschillen ze weinig van zelfstandigen met een kwalificatie overige zorg en welzijn (43 procent). Overigens dient ook hier, net als bij werknemers, de opmerking te worden gemaakt dat

ook zelfstandigen die buiten de sector zorg en welzijn werken wél zorg en welzijn werkzaamheden kunnen verrichten.

Figuur 4.4.1: Zelfstandigen* binnen of buiten zorg en welzijn, naar kwalificatie, oktober 2019

* Inclusief zelfstandigen die ook werkzaam zijn als werknemer.

Verder zijn er ook hier verschillen naar kwalificatie. De grootste groep binnen zelfstandigen met een zorg en welzijn kwalificatie wordt hier gevormd door zelfstandigen met een kwalificatie Social work (niveau 6) met ruim 21 duizend. Van hen was 30 procent werkzaam als zelfstandige in de sector zorg en welzijn. De één na grootste groep zijn hier de Verzorgende (niveau 3) met ruim 18 duizend zelfstandigen. Hier was het aandeel dat werkzaam was in zorg en welzijn wat groter met 37 procent, maar ook ook onder het gemiddelde. Het kleinst was dit aandeel bij Psychologie (niveau 6) met 19 procent en veruit het hoogst bij Verloskunde (niveau 6) waar 1,9 van de 2,2 duizend zelfstandigen werkzaam was binnen zorg en welzijn (86 procent).

Tabel 4.4.2: Zelfstandigen* binnen of buiten zorg en welzijn, naar kwalificatie, oktober 2019

	Totaal	Waarvan:		
		Niet in de zorg en welzijn	Wel in de zorg en welzijn	Wel in de zorg en Welzijn
Totaal	1.945.300	1.733.200	212.100	10,9
SELECTIE KWALIFICATIES ZORG EN WELZIJN	141.100	84.000	57.200	40,5
Zorghulp (niveau 1)	900	700	200	22,2
Helpende zorg & welzijn (niveau 2)	16.300	6.600	9.800	60,1
Verzorgende (niveau 3)	18.400	11.600	6.800	37,0
Verpleegkundige (niveau 4)	10.800	6.600	4.200	38,9
Pedagogisch werker (niveau 3)	2.300	900	1.400	60,9
Pedagogisch werker (niveau 4)	2.600	1.100	1.500	57,7
Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 3)	800	400	400	50,0

Medewerker maatschappelijke zorg (niveau 4)	3.100	1.400	1.700	54,8
Sociaal-maatschappelijke dienstverl. (niveau 4)	1.300	900	400	30,8
Sociaal-cultureel werker (niveau 4)	1.100	700	400	36,4
Doktersassistent (niveau 4)	3.300	2.700	700	21,2
Tandartsassistent (niveau 4)	1.800	1.300	500	27,8
Verpleegkunde (niveau 6)	9.100	5.600	3.600	39,6
Verloskunde (niveau 6)	2.200	300	1.900	86,4
Pedagogiek (niveau 6)	4.500	2.900	1.600	35,6
Pedagogiek (niveau 7)	7.200	4.500	2.700	37,5
Social work (niveau 6))	21.200	14.800	6.400	30,2
Maatschappelijke hulp en dienstverl.(niveau 7)	1.500	1.100	400	26,7
Psychologie (niveau 6)	3.100	2.400	600	19,4
Psychologie (niveau 7)	15.900	9.600	6.300	39,6
Oud agogisch niveau 3	3.000	1.500	1.400	46,7
Oud agogisch niveau 4	10.700	6.400	4.300	40,2
OVERIGE ZORG EN WELZIJN	159.900	91.200	68.800	43,0
Overige zorg en welzijn, geneeskunde, farmacie, medische technologie, fysiotherapie	98.800	41.800	57.000	57,7
Overige zorg en welzijn, richting onbekend breed	10.500	7.900	2.700	25,7
Overige zorg en welzijn, richting sport. didactisch. facilitaire dienstverlening	50.600	41.500	9.100	18,0
GEEN ZORG EN WELZIJN OF ONBEKEND	1.644.200	1.557.900	86.200	5,2
Richting niet in zorg en welzijn of onbekend	1.644.200	1.557.900	86.200	5,2

Bron: SSB.

* Inclusief zelfstandigen die ook werkzaam zijn als werknemer.

Bij zelfstandigen met een overige kwalificatie zorg en welzijn was het aandeel dat werkte in de sector zorg en welzijn veruit het grootst bij degenen met een kwalificatie geneeskunde, farmacie, medische technologie, fysiotherapie (58 procent). Tot slot was 5 procent van de zelfstandigen zonder een kwalificatie zorg en welzijn werkzaam binnen de zorg en welzijn.

Zie BIJLAGE 7 voor een tabel met daarin de AZW-branche voor zelfstandigen die werkzaam zijn in de zorg en welzijn, verbijzonderd naar type kwalificatie.

4.5 Werknemer en zelfstandig

In paragraaf 3.2 is aangegeven dat 716 duizend mensen in de sector zorg en welzijn zowel werkzaam zijn als zelfstandige als een baan hebben als werknemer (zie tabel 3.2.1). Het is mogelijk dat zelfstandigen die niet werkzaam zijn in de sector zorg en welzijn dit wel zijn in hun baan als werknemer.

Uit tabel 4.4.2 bleek dat van de ruim 1,9 miljoen zelfstandigen in Nederland er 212 duizend werkzaam zijn in de sector zorg en welzijn. Van de overige 1,7 miljoen zelfstandigen zijn er 68 duizend die daarnaast wel als werknemer werkzaam zijn in de sector zorg en welzijn. Als dit wordt bekeken voor zelfstandigen met een kwalificatie zorg en welzijn dan waren er naast de 40,5 procent die als zelfstandige werkten in de zorg en welzijn nog 16,2 procent die dit deden als werknemer. Hiermee komt het aandeel zelfstandig met een kwalificatie zorg en welzijn dat in

oktober 2019 ook werkzaam was in de sector zorg en welzijn uit op 56,7 procent. Bij zelfstandigen met een overige kwalificatie zorg en welzijn was dit 51,4 procent. Zelfstandigen met een kwalificatie Verloskunde (niveau 6) waren het vaakst nog als werknemer werkzaam in de sector zorg en welzijn (86,4 procent). Daarnaast kwam dit met ruim 60 procent ook relatief vaak voor bij Helpende zorg en welzijn (niveau 2) en Pedagogisch werker (niveau 3). Zie BIJLAGE 8 wordt een overzicht van de cijfers.

Wat hierbij nog buiten beeld is gebleven is de grootte van de baan. In deze paragraaf is uitgegaan van hun werk als zelfstandige, wat niet wil zeggen dat dit ook hun belangrijkste werkzaamheden waren of het werk met de meeste uren. Om hier een beeld van te krijgen kan worden gekeken naar de uren die zelfstandigen daarnaast werken in de baan als werknemer. In de Polisadministratie is deze informatie voorhanden. In hoofdstuk 5 wordt hier verder op ingegaan als het gaat om mogelijkheden voor vervolgonderzoek.

5. Conclusie en mogelijk vervolgonderzoek

Dit AZW innovatie-onderzoek is uitgevoerd met als doel meer zicht te krijgen op de kwalificaties van mensen en hoeveel van hen er binnen en buiten de zorg en welzijn werken. Zodoende kan ook een beter beeld worden verkregen van het potentieel aan herintreders met een kwalificatie in zorg en welzijn.

Op basis van de in dit project gebruikte bestanden is het mogelijk om kwalificaties van mensen in Nederland af te bakenen. Vervolgens kan een beeld worden gegeven van welke mensen met welke kwalificaties werkzaam zijn binnen of buiten de sector zorg en welzijn. Dit geldt zowel voor werknemers als zelfstandigen. Daarbij is het beeld voor werknemers op basis van de Polisadministratie en de WNE vergelijkbaar, zeker als je kijkt naar de percentages. Voor de absolute aantallen zijn de verschillen voor een aantal kwalificaties wat groter, namelijk voor helpende zorg en welzijn en verpleegkunde (niveau 6). Voor de WNE kan gekozen worden voor het hoogst behaalde niveau of voor de kwalificatie waarbij de eventueel gevolgde opleiding in de richting zorg en welzijn prioriteit krijgt. Het gebruik van beide heeft voor- en nadelen, afhankelijk van het beoogde doel.

Conclusie van dit onderzoek is dat de kwalificaties voor alle werknemers en zelfstandigen in Nederland in beeld gebracht kunnen worden op basis van de bestaande bronnen. Daarbij heeft dit onderzoek ook nog een aantal inzichten opgeleverd die nader bekeken zouden kunnen worden. Deze zouden in een mogelijk vervolgonderzoek kunnen worden meegenomen.

Allereerst is aangestipt dat niet onderzocht is welke taken of werkzaamheden werknemers of zelfstandigen uitvoeren. Het komt voor dat mensen die werken in de sector zorg en welzijn geheel andere taken uitvoeren zoals beveiligers, kantinemedewerkers en administratief personeel. Andersom geldt ook dat mensen weliswaar buiten de sector zorg en welzijn werken, maar wel zorg en welzijn taken uitvoeren zoals bedrijfsartsen. Om meer zicht te krijgen op de taken of werkzaamheden van mensen kan ook het beroep van mensen worden beken. Het beroep van werknemers en zelfstandigen is echter niet voorhanden in de Polisadministratie of de inkomensgegevens. Dit beroep is wel bekend in de EBB. Aangezien de EBB een enquête is, is de informatie over beroep niet integraal beschikbaar. Maar de EBB is een dusdanig groot onderzoek dat wel inzicht kan worden verschaft welk deel van de mensen die binnen en buiten de sector zorg en welzijn werken een zorg en welzijn beroep hebben.

Daarnaast is bekend uit arbeidsmobiliteitsonderzoek dat onder jongere mensen en mensen met tijdelijk werk de arbeidsmobiliteit hoger is dan voor ouderen en mensen met een vaste baan. In dit onderzoek zijn dergelijke persoonskenmerken nog niet meegenomen, bijvoorbeeld voor mensen die werkzaam zijn buiten de zorg en welzijn, maar wel een dergelijke kwalificatie hebben. Deze informatie kan van belang zijn om meer zicht te krijgen op het potentieel aan herintreders.

Hetzelfde geldt voor het arbeidsverleden van mensen. In dit project is gekeken naar één meetmoment, namelijk oktober 2019. Daarbij is het goed mogelijk dat mensen met een kwalificatie zorg en welzijn op dat moment niet werkzaam waren in de sector zorg en welzijn, maar dit in het verleden wel hebben gedaan. Door eerdere jaren te koppelen is het mogelijk om voor deze mensen het arbeidsverleden in beeld te brengen, en te bekijken of ze in het verleden wel in de sector zorg en welzijn hebben gewerkt en zo ja of dit kort of lang geleden is geweest. Ook deze informatie zou in vervolgonderzoek aan bod kunnen komen.

Verder is in dit onderzoek kort ingegaan op personen die zowel zelfstandige als werknemer zijn. Waarbij voor zelfstandigen die werkzaam zijn buiten de sector zorg en welzijn is gekeken of ze daarnaast als werknemer werkzaam in de sector zorg en welzijn. Daarbij is alleen gekeken in hoeverre dit voorkwam, maar er is nog niet gekeken of dit een substantiële baan betrof of vooral om klein banen ging. Dit zou nader kunnen worden onderzocht, bijvoorbeeld door te kijken naar het aantal arbeidsuren per week dat in dergelijke banen als werknemer worden gewerkt.

De informatie over kwalificaties is nu ontwikkeld, maar nog niet breed beschikbaar. Om dat wel te realiseren, moet nagedacht worden over de manier waarop de werkzaamheden die nu specifiek voor dit innovatie project zijn uitgevoerd in productie genomen kunnen worden.

Bijlagen

De bijlagen zijn opgenomen in het document BIJLAGEN.xlsx.

Begrippenlijst

Rubrieken

De rubrieken is het vierde meest gedetailleerde aggregatieniveau van de ISCED-F 2013. De ISCED-F 2013 is de internationale richtingindeling van de UNESCO, die door het CBS als standaard wordt gebruikt voor het meten van onderwijsrichting. De uitsplitsing naar rubrieken is een CBS-eigen meer gedetailleerde indeling relevant voor statistische analyses op nationaal niveau.

Werknemer

Een persoon die in een arbeidsovereenkomst afspraken met een economische eenheid maakt om arbeid te verrichten waartegenover een financiële beloning staat.

Zelfstandige

Een persoon die voor eigen rekening of risico arbeid verricht

- in een eigen bedrijf of praktijk (zelfstandig ondernemer),
- als directeur-grootaandeelhouder (dga),
- in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid (meewerkend gezinslid), of
- als overige zelfstandige.